

УДК 2+791.5

DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2023/9-6/15>

Олександр ПАСІЧНИК, канд. філос. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0001-5317-4918

e-mail: asdf_asdf@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Євген ПІЛЕЦЬКИЙ, канд. філос. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0002-8820-757X

e-mail: e.piletsky@protonmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

РЕЛІГІЙНА СИМВОЛІКА В КІНЕМАТОГРАФІ: "БАРБІ"

Вступ. За жанровою характеристикою стаття є формою оприлюднення аналітичних висновків з досвіду досліджень релігійної символіки в кінофільмі. Матеріал для осмислення надходить із середовища творів масової культури, зокрема кінематографа. Автор вивчає релігійну символіку в кінофільмі "Барбі" (2023). Зазначається, що розмаїття релігійних символів у творах сучасного кіномистецтва потребує нових підходів.

Методи. Проблеми із виявленням релігійної символіки в кінематографі спонукали до пошуку відповідних методів і методик досліджень. У статті використовується аналітичний підхід, що базується на релігійній символіці, що міститься в художньому творі (зокрема у кінофільмі).

Результати. З огляду на це метою наукової розвідки було визначено виявлення релігійних символів у фільмі "Барбі". Встановлено, що попри світський характер самого фільму він містить релігійну символіку. Барбіленд як рай. Барбіленд у кіновесесвіті "Барбі" – це місце, де все ідеально, де не існує ні хвороб, ні страждань. У раю живуть досконалі люди, які не знають ні горя, ні проблем, ні турбот. Мотив вигнання з раю також наявний у фільмі.

Висновки. У підсумку стисло розслідування було виявлено, що у фільмі "Барбі" релігійна символіка представлена у прихованому вигляді, що є характерним для багатьох творів сучасного кінематографа.

Ключові слова: Барбі, рай, вигнання з раю, дорослішання, ініціація, інфантильність, сучасне суспільство, Бог.

Вступ

У сучасній популярній культурі, зокрема в кінематографі, релігійна символіка широко присутня. Релігійні образи, уявлення, сюжети в умовах нинішньої секуляризації не зникають, а трансформуються. Часто релігійні символи наявні у творах мистецтва в неявному, прихованому вигляді. Один із таких творів і є об'єктом даного дослідження. Мета цієї статті – виявити релігійні символи в кінофільмі "Барбі" ("Barbie", 2023), що був відзнятий режисеркою Гретою Гервіг (Greta Gerwig) за сценарієм, написаним у співавторстві з Ноєм Баумбахом (Noah Baumbach). Ця стрічка є найкасовішою з фільмів, відзнятих за мотивами іграшок, а отже, була добре прийнятою глядачами. Коротко про сюжет.

Головна героїня, стереотипна Барбі ("Barbie"), разом з іншими типами Барбі живуть у Барбіленді ("Barbieland") – утопічному матриархальному суспільстві, в якому всі жінки (що є різними випусками ляльки Барбі) є впевненими в собі, самодостатніми й успішними. Вони займають усі важливі посади (лікарки, юристки і т. п.), у той час як їхні напарники Кені проводять дні на пляжі в розвагах. Пляжний Кен ("Ken"), друг Барбі, щасливий лише тоді, коли він поряд з нею, тому він прагне зближення, проте Барбі в цьому не зацікавлена й постійно відмовляє йому в цьому.

Під час танцювальної вечірки Барбі раптово охоплює нетипова для неї думка про власну смертність. Наступного дня виявляється, що її стопи стали плоскими а також у неї з'явився целюліт. Дивна Барбі ("Weird Barbie"), до якої її спрямовують подружки, каже їй: щоб виправити негаразди й поломки, стереотипній Барбі необхідно вирушити в реальний світ і знайти ту, хто грається з нею, чий переживання впливають на Барбі. Кен ховається в кабріолеті, яким Барбі рушає до реального світу, проте, після нетривалої боротьби, вона дозволяє йому приєднатись до неї в цій мандрівці. Прибувши до Лос-Анджелесу, пара влаштовує численні витівки, що насторожує генерального директора фірми, яка виробляє ляльки Барбі. Він наказує їх схопити (з метою запероторити її назад до коробки). Тим часом головна героїня знаходить свою власницю, дівчину-підлітка на ім'я Саша ("Sasha"), яка

несподівано починає критикувати її за нереалістичні стандарти краси. Виявляється, що насправді катализатором кризи Барбі є не сама Саша, а її матір, співробітниця Mattel (фірми, що виробляє кукли Барбі) на ім'я Глорія ("Gloria"). Вона почала гратися з лялькою доньки, переживаючи власну кризу ідентичності. Утім, матір і донька рятують Барбі від генерального директора Mattel та його підлеглих, і вони втрощ рушають до Барбіленду. Тим часом Кен дізнається про патріархат, який панує в реальному світі, та починає відчувати свою важливість. Він повертається до Барбіленду й підбурює інших Кенів захопити владу та підкорити світ Барбі. Він також захоплює будинок Барбі, перетворюючи його на "Мачо-Хлопчучу-Кайфо-Хату" з напоями, які підносять Кенам Барбі, та культом коней. Барбі, коли повернулася до Барбіленда, переконує Кена повернутись до порядку, але отримує жорстку відмову. Проте Глорія надихає її промовою про гендерну нерівність у патріархальному світі. Стереотипна Барбі, Дивна Барбі, Саша, Глорія відкривають очі іншим Барбі та звільняються від впливу Кенів. Урешті-решт Кен і Барбі визнають загальні помилки й вибачаються. Кен скаржиться, що не має власної особистості поза взаємодії з Барбі. На це вона пропонує йому шукати свою власну ідентичність. Але і сама Барбі ще не впевнена у власній меті. Вона зустрічається з духом винахідниці Барбі, співзасновниці компанії Mattel Рут Гендлер ("Ruth Handler"), яка пояснює, що історія Барбі не має кінця, вона постійно розвивається. Після цього Барбі вирішує стати людяною в реальному світі. У фіналі Глорія, її чоловік і Саша везуть Барбі (тепер – "Барбару Гендлер") на перший в її житті гінекологічний огляд.

Джерела. Основним джерелом матеріалу для цього дослідження є кінофільм "Барбі" (2023). Оскільки в ньому міститься релігійна символіка, то як джерела ми також використовуємо відповідні релігійні тексти (напр., Біблія) та роботи, які займаються вивченням окремих їх аспектів і символів. Посилання на Біблію подані в загальноприйнятому вигляді.

Методи

Методологія розвідки полягає в такому: ми намагаємось виявити релігійну символіку в кінофільмі у тому вигляді, в якому вона там наявна. Окремо зауважимо, що нашою метою не є аналіз того, яким чином релігійна символіка потрапляє до фільму, чи усвідомлено автори фільму розміщують її у своєму творі.

Результати

Барбіленд як рай. Перше, що спадає на думку, при знайомстві з Барбілендом – це поняття раю. Дійсно, місце, де все ідеально, де не існує ні хвороб, ні страждань, відповідає опису раю в авраамічних релігіях (напр., Бут. 2:8). У раю живуть досконалі люди (див. напр.: Фуркало, Фуркало, 2010, с. 104), які не знають ні горя, ні проблем, ні турбот. У розмові з Дивною Барбіголова героїня говорить: "Я завжди бажала тільки одного – щоб усе лишалось таким, як є!". Це цілком узгоджується з Барбілендом, мешканці якого тільки й роблять, що розважаються й відпочивають. Навіть коли Кен під час таких розваг на пляжі (сам він називає цей вид забав дієсловом "пляжити") отримує травму (вдарившись об хвилю в морі), то це пошкодження загоюється майже миттєво – як каже Барбі лікар у кареті швидкої допомоги, "поки я це говорю, травма вже загоїлась". Те, що в Барбіленді домінує рожевий колір, колір безтурботності й дитинства, підтверджують асоціації цього місця з раєм.

Цікаво, що основні події фільму якраз починаються з моменту, коли у головної героїні, стереотипної Барбі, з'являється думка про смерть. На танцювальному майданчику вона раптово питає в інших присутніх (Барбі і Кенів): "А ви думаєте про смерть"? Щоправда, вона одразу виправляється, сказавши за мить "я смертельно хочу танцювати". Цей епізод корелюється з біблійним "І наказав Господь Бог Адамові, кажучи: Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш!". (Бут. 2:16–17). Саме одночасно з вигнанням з раю в біблійному міфі з'являється смерть, про що Бог повідомляє Адаму: "У поті свого лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий. Бо ти порох, і до пороку вернешся" (Бут. 3:19). Тобто з думки про смерть, першого передвісника вигнання з раю, і починається сюжет пригод у фільмі "Барбі".

Наступний момент, який варто зазначити, полягає в тому, що на ранок після появи перших думок про смерть, Барбі в буквальному сенсі падає зі свого лялькового будиночка. У цьому можна вбачати алюзію на біблійне гріхопадіння – у даному випадку відбувається буквально падіння головної героїні. Також у цьому контексті можна згадати новозавітний епізод спокушання Христа в пустелі – коли Сатана, поставивши того на краю стіни Храма, пропонує йому: "...Коли Ти Син Божий, то кинься додолу, бо ж написано: Він накаже про Тебе Своїм Ангелам, і вони на руках понесуть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги" (Мт. 4:6). Утім, у нормальному стані, до "гріхопадіння", Барбі вдавалось дуже плавно переміщатися в такий спосіб до свого кабриолета (стилізованого, звісно, під світ Барбі).

Барбіленд як світ ідей Платона. Коли Барбі на ранок наступного дня йде за порадою до Дивної Барбі, то виявляється, що з лялькою в реальному світі, якій відповідає Барбі в Барбіленді, відбуваються неприємні речі. Дівчина, яка з нею грається, передає свої тривожні думки до Барбіленду, де вони відображаються на Барбі. Усе це дуже нагадує теорію Платона про ідеї, проте платонізм суттєво вплинув на формування християнської доктрини, тож нічого дивного. Також нагадує платоніську

теорію ідей епізод, коли в Барбіленді відбувається патріархальна революція Кенів, і в той же час у реальному світі фіксується зростання продажів лялькової атрибутики, так або інакше пов'язаної з Кеном. Коли головну героїню інші Барбі проводжають до реального світу, одна з них говорить їй: "Ти побачиш, як чудово ми виправили реальний світ". Тобто, між Барбілендом і реальним світом у кіно-всесвіті "Барбі" існує зв'язок, дуже схожий на аналогічний між платонівським світом ейдосів і реальним світом.

Сльози Барбі. Під час пригод у реальному світі Барбі відкриває для себе такий феномен, як сльози. Уперше це стається коли героїня намагається подумки налаштуватись на переживання людини, через яку вона потрапила до реального світу. Їй це вдається, що і стає причиною появи сліз. Вдруге – коли Саша пояснює, що нічого хорошего для реального світу образ Барбі не несе. Скорбота, страждання і сльози, згідно з християнським світобаченням, якраз і є наслідками гріхопадіння і вигнання перших людей з раю (Бут. 3:16–19).

Вигнання з раю та дорослішання. Мотив вигнання з раю широко наявний у культурі та мистецтві. Також він є об'єктом наукових розвідок. На думку деяких дослідників (напр., М. Еліаде), вигнання з раю слід розуміти як відзеркалення феномена "неолітичної революції", тобто переходу первісної людини від збиральництва й полювання до землеробської форми господарювання (про це див. детальніше: Рубель, 2018). Попри розповсюджені стереотипи, спільноти, які жили збиральництвом і полюванням, присвячували діяльності, яка забезпечувала їх їжею, набагато менше часу, ніж громади, які займалися землеробством. Як показують сучасні антропологічні розвідки, господарська діяльність при збиральництві та полюванні займає дуже мало часу, порівняно з іншими формами господарювання. Приміром, за день жінка збирає достатньо, щоб годувати родину впродовж трьох днів, а решту часу вона відпочиває. Вдома ж господарчі справи потребують від однієї до трьох годин на день, і такий ритм роботи й відпочинку підтримується протягом усього року (Gowdy, 1998, p. 23). Тобто ситуація, коли треба було мало працювати (напр., при збиральництві/полюванні) цілком могла відобразитись у міфології як спогади про райські часи, і, відповідно, перехід до землеробства – як вигнання з раю (це перегукується з біблійним міфом про наслідки гріхопадіння, де одним із результатів було названо необхідність тяжко працювати задля забезпечення свого повсякденного існування (Бт. 3:17–19). Схожа ситуація зі сприйняттям наслідків вигнання з раю і в інших авраамічних релігіях, наприклад, у ісламі, де, згідно з міркуваннями мусульманських екзегетів, карою для Адама за скоєний гріх стала необхідність самому добувати собі їжу (Ісмаїлов, Козловський, Халіков, Якубович, 2021, с. 28). Зауважимо, що патріархат теж виникає саме після неолітичної революції. Так само в Барбіленді, коли Кен повертається з реального світу, відбувається перехід (щоправда, тимчасовий) до патріархату. Тобто історична послідовність – неолітична революція (вигнання з раю), потім – виникнення патріархату, дотримана і у фільмі.

Засновник трансперсональної психології С. Гроф уважає, що уявлення про рай і вигнання з нього відповідають "базовим перинатальним матрицям", що у свою чергу відповідають фізіологічним етапам вагітності й пологів (Grof, 2016). При цьому уявлення про рай мають основою етап статичного перебування в утробі матері (базова перинатальна матриця-1, за термінологією автора), а вигнання з раю (базова перинатальна матриця-2) починається з першої фази пологів (Grof, 2016). Тобто мотив "вигнання з раю" можна зобразити як необхідний

етап людського існування, необхідну фазу дорослішання (або розвитку, якщо йдеться про плід в утробі матері).

Інфантильність світу Барбіленду та реального світу. Узагалі, якщо ми говоримо про дорослішання, то слід указати на абсолютну інфантильність більшості персонажів з фільму "Барбі". Причому, якщо стосовно Барбіленду це виглядає логічним (світ, в якому живуть ляльки і має бути інфантильним), то стосовно реального світу це виглядає дещо абсурдним. Але персонажі з реального світу такі самі інфантильні, як і мешканці Барбіленду. Зокрема, директор Mattel, під час погоні за Барбі, не може подолати турнікет. Чоловік Глорії декілька разів з'являється у фільмі, і кожного разу він зайнятий чимось, що пов'язане з іграми (очевидно, він програміст, який працює в цій сфері). Зрештою людина, яка гралась з лялькою і чий емоційні переживання вплинули на появу Барбі в реальному світі – це доросла Глорія, а не її донька Саша. Навіть Кен не може подолати кризу самоідентичності, оскільки не уявляє себе поза Барбі (так або інакше всі його дії спрямовані на те, щоб отримати від неї схвалення, бо по суті він нічого не вміє робити: коли в реальному світі Кен хоче влаштуватись на роботу на пляжі, то чесно говорить рятувальнику, що навіть якщо треба було б когось рятувати, він би не зміг). Інший персонаж з Барбіленду, Дивна Барбі, демонструє певні ознаки дорослості (наприклад, у розмові з Барбі вона згадує Кена як сексуального об'єкта), роль Дивної Барбі у фільмі – Мудрець/Учитель, який спрямовує головного героя до пригод. На користь такої інтерпретації Дивної Барбі говорить і місце її проживання, не в самому Барбіленді, а за містом. Іронія полягає в тому, що при знайомстві з Барбі ознаки дорослої поведінки демонструє дівчинка Саша. Дитина розмовляє з головною героїнею як доросла, задаючи їй незручні запитання і звинувачуючи в різноманітних бідах: "Ти вбиваєш нашу планету, романтизуючи необмежене споживання". Утім, ближче до кінця фільму, Саша поводить себе як і належить дитині. Єдиний персонаж, який демонструє дорослішання без усяких сумнівів – це сама Барбі. Останні кадри стрічки якраз фіксують це, адже візит до гінеколога – це символ, який означає кінець дитинства, кінець інфантильності й початок дорослого життя. У Біблії також є думка, що рай – це місце, доступне лише для інфантильних створінь: "Ісус же дитину покликав, і поставив її серед них, та й сказав: По правді кажу вам: коли не наверхнетесь, і не станете, як ті діти, не ввійдете в Царство Небесне!" (Мт. 18:2–3; також про це: Мт. 11:25; Ів. 3:3–5; 1-ше Пет. 2:2).

Корпорація Mattel як церква. Для зв'язку між Барбілендом і реальним світом у фільмі служить Корпорація Mattel, що одразу дозволяє провести паралелі між нею та християнською церквою (поза якою не може бути зв'язку людини з Богом, принаймні, так стверджує сама церква). Саме корпорація впливає на світогляд маленьких дівчат, випускаючи на ринок певні моделі ляльок Барбі. Саме Mattel намагається запроторити головну героїню до коробки. Коли ми вперше бачимо раду директорів корпорації, то їхня кількість і розташування (директор по центру, інші 12 членів ради – пропорційно від нього з боків столу) нагадують Ісуса Христа із 12-ма апостолами під час Таємної Вечері.

Плоскостопість. Однією з перших ознак недосконалості Барбі у стрічці була поява у неї плоскостопості. Як правило, у контексті християнства, ноги і проблеми з ними (в євангельських текстах) мають декілька тлумачень (напр.: Ів. 13:5–14; Мр. 1:7; Єв. 12:13; Лк. 1:79; Рм. 10:15; Еф. 6:15). Символіка ніг може уособлювати життєвий шлях або напрямок життя, спосіб життя,

життєвий вибір, поведінку тощо. Відповідно зцілення від хвороб, пов'язаних з ногами, символізує виправлення життєвих шляхів людини. Отже, поява у Барбі хвороби, пов'язаної з ногами, у символічному аспекті означає необхідність виправлення її життєвого шляху. Звісно, можна сказати, що необхідність коректив чогось (життя, ситуації, проблеми і т. д.) – це загальне місце в будь-якій історії про пригоди героя (див. детальніше: Campbell, 2008). Однак у даному випадку, на нашу думку, наявна пряма вказівка на християнське тлумачення символіки ніг. Дивна Барбі, питаючи Стереотипну Барбі про вибір подальших дій, демонструє їй взуття (звісно, це певна алюзія на класичний фільм "Матриця" 1999 р., але, на відміну від оригіналу, тут фігурують не пігулки, а саме взуття), тобто пропонує героїні обрати подальший шлях. Коли Барбі намагається відмовитись від шляху пригод, то Дивна Барбі каже, що в такому випадку далі буде цеполют, тобто розлад, який теж пов'язаний з ногами.

Рут Гендлер як Бог. Фінальна розмова головної героїні з Рут Гендлер, співзасновницею корпорації Mattel і винахідницею ляльки Барбі, сповнена релігійною символікою. Вона прямо каже про себе, що вона – творець Барбі. "Та ви що! Ви справді думали, що творець Барбі виглядає як Барбі", – говорить вона здивованим мешканцям Барбіленду, раді директорів Mattel та Глорії із Сашею. Ця фраза є явним іронічним "відсиланням" до біблійного "І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх" (Бут. 1:27). Рут бере Барбі за руку, і вони кудись йдуть, далі розмова відбувається вже без свідків, у якомусь нереальному місці, сповненому світлом. Основні ідеї, які проговорює Рут, – це те, що люди живуть, а потім помирають, а ідеї живуть вічно. "Я хочу бути однією з тих, хто створює сенси, а не тим, що створено. Я не хочу бути ідеєю, я хочу вигадувати їх", – відповідає на це Барбі. "Я завжди знала, що Барбі мене здивує, але такого я не очікувала", – говорить Рут Гендлер, "я назвала тебе на честь своєї доньки, Барбари". Отже, головна героїня приймає рішення стати людиною, і її Творець/Матір підтримує її в цьому. Це пряме відсилання до основного християнського міфу – "олюднення" Сина Божого Ісуса Христа, який у такий спосіб виконує волю Бога Отця. Отже, можна тлумачити подальші дії Барбі (яка стає людиною в реальному світі) саме в цьому контексті.

Дискусія і висновки

Фільм "Барбі" містить декілька пластів релігійної й культурної символіки.

Барбіленд як рай. Барбіленд у кіновсесвіті "Барбі" – це місце, де все ідеально, де не існує ні хвороб, ні страждань. У раю живуть досконалі люди, які не знають ні горя, ні проблем, ні турбот. Навіть коли Кен під час розваг на пляжі отримує травму, то вона загоюється майже миттєво. Основні події фільму якраз починаються з моменту, коли у головної героїні з'являється думка про смерть, що є ознакою майбутнього вигнання з раю.

Барбіленд як світ ідей Платона. Між Барбілендом та реальним світом у кінофільмі "Барбі" існує зв'язок, дуже схожий на аналогічний зв'язок між платонівським світом ейдосів (Барбіленд) і реальним світом.

Сльози Барбі. Під час пригод у реальному світі Барбі відкриває для себе таке явище, як сльози. Сліз у Барбіленді не було, що свідчить про нього як про райський світ.

Вигнання з раю та дорослішання. Мотив вигнання з раю широко наявний у сучасній культурі й мистецтві. Одним із таких прикладів може бути фільм "Барбі". Те, що відбувається з головною героїнею, Барбі, можна описати в термінах ініціації та дорослішання, що відповідає

деяким інтерпретаціям міфу про вигнання з раю (М. Еліаде, С. Гроф).

Інфантильність світу Барбіленду та реального світу. У стрічці показано інфантильність сучасного світу. Практично всі герої поводяться як діти, причому як у Барбіленді, так і в реальному світі. Єдиний персонаж, який демонструє дорослішання без всяких сумнівів – це сама головна героїня, Барбі. Останні кадри фільму фіксують це, адже візит до гінеколога – це символ, який означає кінець дитинства, кінець інфантильності й початок дорослого життя.

Інша християнська символіка. У стрічці присутня й інша християнська символіка. Приміром, корпорація Mattel, яка виробляє ляльки Барбі, дуже нагадує християнську церкву. Також можемо згадати християнську символіку ніг і "правильного шляху". Проблеми з ногами у Барбі (плоскостопість) на початку історії якраз свідчать про необхідність змін й обрання правильного шляху. Інший християнський символ у фільмі, який варто згадати – це образ Рут Гендлер як Бога. Головна героїня приймає рішення стати людиною, і її Творець/Матір підтримує її в цьому. Це пряме "відсилення" до основного християнського міфу – "олюднення" Сина Божого Ісуса Христа, який у такий спосіб виконує волю Бога-Отця (в даному випадку Отця замінено на Матір, адже за сюжетом стрічки щойно відбулась перемога над патріархатом).

Внесок авторів: Олександр Пасічник – наукове керівництво дослідженням, валідація даних, наукове редагування тексту рукопису; проведення розвідки, збір, обробка та узагальнення даних, опрацювання джерел, методологія, написання основного тексту рукопису, формулювання висновків; Євген Пілецький – валідація даних, наукове редагування тексту рукопису.

Oleksandr PASICHNIK, PhD (Philos.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0001-5317-4918
e-mail: _asdf_asdf_@ukr.net
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Eugene PILETSKY, PhD (Philos.), Assoc. Prof.
ORCID ID: 0000-0002-8820-757X
e-mail: e.piletsky@protonmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

RELIGIOUS SYMBOLISM IN CINEMA: "BARBIE"

Background. Genre-wise the article is a form of publication of analytical conclusions resulting from researching religious symbolism within the movie. The material for interpretation was derived from mass media, in particular cinematography. The article describes religious symbolism within the movie "Barbie" (2023). It is made apparent that the wide array of religious symbols in modern cinema requires a new approach.

Methods. Issues with defining religious symbolism in cinema have inspired a search of appropriate methods and research methodology. The article utilizes analytical approach based on religious symbolism found in the artistic source material – in this case a movie.

Results. With that considered the goal of the scientific research was to track down instances of religious symbolism in "Barbie" movie; such was confirmed to be abundant within otherwise mundane work. Barbieland symbolises paradise within the movie's fictional universe: it's a perfect place with no diseases or suffering, populated by perfect people ignorant of sorrow, problems, and worries. Naturally, the exile from paradise is a theme that is also present.

Conclusions. Brief research concludes that the "Barbie" movie features disguised religious symbolism – a common trope for many works within modern cinema.

Keywords: Barbie, paradise, exile from paradise, maturing, initiation, infanthility, modern society, God.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

Список використаних джерел

- Ismagilov, S. V., Kozlovskiy, I. A., Halikov, R. H., & Yakubovich, M. M. (2021). *Енциклопедичний словник*. Бібліотека ісламознавства. Офіційний сайт фільма "Барбі": <https://www.barbie-themovie.net>.
Рубель, В. А. (2018). Біблійний райський сад і вигнання з нього як відзеркалення феномена "Неолітичної революції": проблема географії і хронології. *Українська орієнталістика*, 18–28.
Фуркало, В. І., & Фуркало, В. С. (2010). Проблема смерті та безсмертя в Біблії (Умань, 2010, квітень, 22). *Свобода та її вплив у сучасному суспільстві* (с. 103–111). ПП Жовтий.
Campbell, J. (2008). *The Hero with a Thousand Faces*. (1st ed. published in 1949 by Bollingen Foundation, 2nd ed. by Princeton University Press, 3rd ed. by New World Library).
Gowdy, J. (Ed.). (1998). *Limited Wants, Unlimited Means: A Reader on Hunter-gatherer Economics and the Environment*. Island Press.
Grof, S. (2016). *Realms of the Human Unconscious: Observations from LSD Research*. Souvenir Press Ltd.

References

- Campbell, J. (2008). *The Hero with a Thousand Faces*. (1st ed. published in 1949 by Bollingen Foundation, 2nd ed. by Princeton University Press, 3rd ed. by New World Library).
Ismagilov, S. V., Kozlovskiy, I. A., Halikov, R. H., & Yakubovich, M. M. (2021). *An Encyclopedic Dictionary*. Library of Islamic studies [in Ukraine].
Furkalo, V.I., & Furkalo, V.S. (2010). The problem of death and immortality in the Bible. *Freedom and its manifestations in modern society: materials of the All-Ukrainian scientific conference* (Uman, 2010, April 22) (pp. 103–111) [in Ukraine].
Gowdy, J. (Ed.). (1998). *Limited Wants, Unlimited Means: A Reader on Hunter-gatherer Economics and the Environment*. Island Press.
Grof, S. (2016). *Realms of the Human Unconscious: Observations from LSD Research*. Souvenir Press Ltd.
Official website of the movie "Barbie": <https://www.barbie-themovie.net/>
Rubel, V. A. (2018). The biblical Garden of Eden and the expulsion from it as a reflection of the phenomenon of the "Neolithic Revolution": a problem of geography and chronology. *Ukrainian Oriental Studies*, 18–28 [in Ukraine].
Отримано редакцією журналу / Received: 01.12.23
Прорецензовано / Revised: 11.12.23
Схвалено до друку / Accepted: 18.12.23